

A LIGETI HARANG

Az a néhány ház, amely ott valahol, az Örvényes felé igyekvő patakok egyikének forrásvidékén összetorkollott, nem volt igazi falu, ezért is nevezték el talán jobb híján Ligetnek a környékbeliek. Tizenöt-husz család lakta a nem szegényes, de azért nem is túlságosan módos kinézetű portákat. A birtok tíz holdnál alig-alig volt kevesebb, de húsz fölé sem igen rúgott. Örvényesre, a szomszédos nagyfalura jellemző belső ellentétek itt nem voltak jelen, minden gyűlölködés, minden rosszindulat, ami az emberekben élt, kifelé fordult. Talán ezért nem gyarapodott a falu, hiszen idegent még családtagnak is ritkán fogadtak be. Fittyet hányva az unásig ismételt genetikai intelmeknek, többnyire egymás között házasodtak. Ennek következtében megnövekedett az öröklött betegségek aránya, az országos átlaghoz képest riasztó volt a gyakoriságuk, de az emberek nem hittek a természettudományos magyarázatoknak. Alighanem egy szót se értettek a kirendelt TIT-előadó túlbonyolított okfejtéséből, és azt is nagyon furcsállották, miért éppen nekik kell végighallgatniuk mindezt. A betegség Isten csapása volt a szemükben, amit elkerülni egyedül az imádság, a hitetlenek szerint a pusztá szerencse segített, vagy nem segített.

Nemcsak a település éghajlata volt védettebb, mint a környéké általában, az Örvényes völgyében visongó szelek ide már alig jutottak el, a társadalmi viharok ereje is gyakran megtört a sündisznóállásba gömbölyödő dombhátakon. Az egyenetlen terep nem volt alkalmas a nagyüzemi termelésre, ezért aztán annak idején a nagybirtok harapós terjeszkedése nem érintette, és a termelészövetkezetek szervezésének első hullámai is elkerülték a vidéket. Egyszer mégis vége szakadt a pünkösdi királyságnak. Olyan váratlanul történt mindez, hogy az emberek nem akartak hinni még a saját szemüknek se, jóval tovább bámulták a kerítésre támaszkodva a házak közé begördülő óriási teherautókat, mint az ésszerű lett volna.

A felszalagozott, zászlókkal díszített teherautókról városi hölgyek, pantallós férfiak ugráltak le csapatostul, és árasztották el kissé késve, de annál barátságatlanabban bezáruló porták környékét. Elszántan tébláboltak magas sarkú topánkáikban, hegyes orrú félcipőikben a bokáig érő sarat kaputól kapuig, zörgették a leláncolt kapukat, s addig ingerelték az amúgy is felajzott kutyákat, amíg azoknak ki nem ült – mintha megvesztek volna – a sárga hab a szájuk szögletébe. Csupán a rendfenntartó erők fegyveres segítségének jóvoltából nyíltak meg a kapuk, engedték be hivatlan látogatóikat a megvertségükbe talán túlon túl is készségesen beletörődő parasztok. Egyenesen a szertartásos tisztaszobába vezették, borral, fánkkal kínálták őket, mint a szabadságra hazaérkező régen várt katonafiakat.

Mindössze egy-két túlbuzgó házörző volt e hirtelen keletű szívélyesség ára, ezeket kellett lepuffantani érte, nem is annyira a szorongató szükség parancsára, hanem hogy példát statuáljanak. Ettől fogva aztán ment minden, mint a karikacsapás. A fekete jóslatok, amik véres verekedésekről, bicskás-baltás ellenállásról szóltak, nem váltak valóra. Estére kelve már szent volt a béke. A kapatos agitátorok, meg a fiatalabb, borközi állapotba szédült férfiak egymásba kapaszkodva tántorogtak ide-oda a település egy szál utcáján, ami a szálfahidakkal keresztülkasul öltött Liget-patak partján kanyargott, szolgálaián követve annak minden szeszélyes kanyarulatát. Szerencsére senki sem esett áldozatul a sunyin örvénylő, a gyakori esőzések miatt sokszorosára duzzadt pataknak, pedig az ingerlően szabados viselkedésű és kissé szintén mámoros városi hölgyek közelléte még azt a maradék józan eszüket is elvette a férfiaknak, amit az ital meghagyott. Annyi gátlástalan, diákos csínytevést, otromba tréfát követtek el egyetlen este, amennyit eddigél egy emberöltő alatt se. Hónapokig zengtek a mérges családi csetepaték a kisdéd különítmény távozása után. Éjfél is elmúlt, amikor az agitátorok az aláírt belépési nyilatkozatokkal a birtokukban fölkapaszkodtak a teherautókra, és integetve, dalolva tovagördültek.

A hirtelen-gyorsan aláírt belépési nyilatkozatok az avaskéri Felszabadulás Termelészövetkezet címére szóltak. Ide kellett volna a ligetieknek bejárni, az avaskéri központba, de hát ez egyáltalán nem akarózott senkinek. A saját földjüket nem művelhették, ettől nemcsak szigorú parancs tartotta vissza őket, hanem az a prózai tény is, hogy az igásállatok nagy részét a központi telep rendelkezésére kellett bocsátaniuk. A parasztok jobb híján afféle passzív rezisztenciába fojtották sértettségüket. Az elcsendesedett porták lakóira mintha örökös vasárnap köszöntött volna. Az emberek látszatra boldogan adták át magukat a mindent megemészítő tétlenségnek, de az

agyuk szüntelenül járt, zakatolt, a kisiskolástól a dédszülőkhöz egyként azt kutatták, hogyan menekülhetnének a kutyaszorítóból.

A szövetkezetben megvolt a jóindulat, szerette volna legalább fölszántatni a ligeti földeket, de a gépállomás traktorosai nem álltak kötélnek. Amikor aztán felsőbb parancsra mégiscsak meg kellett kísérelniük a lehetetlent, a gépek, mintha valóban szabotázsakción lett volna szó, sorba beleragadtak a kíméletlen őszi sárba, az egyik közülük ott is húzta ki oldalára borulva valamelyik vízmosás szélén az egész telet. A katonaság csak tavasszal vonult ki, vontatta be a gépállomásra a ronccsá rozsdásodott körmöst.

Mire nagyüzemi művelésre alkalmatlanná nyilvánították a területet a központ illetékesei, és szóba jöhetett volna az a megoldás is, hogy legalább részben visszajuttassák a földet eredeti tulajdonosaiknak, azok jó része már nem volt a faluban. A maradék meg éppen menni készült, ki valamelyik városba a fiatalok után, ki meg a temetőbe a hetedízigen ősei mellé. Így történt, hogy sorra mindenki visszautasította a szabadfalvi tanács, mert közigazgatásilag ide csapták a községet s nem a közeli Avaskérhez, föld-visszaszármaztatási javaslatát.

Egyedül az öreg Kántor állt kötélnek. Jövevény volt, új gazda, azért ragaszkodott minden ésszerű tanácsnak fittyet hányva, ilyen megátalkodottan a földhöz. A felesége évekkal ezelőtt meghalt, a fia a katonaidéjét töltötte, az istálló, a szín, a göré, az ólak mind üresen tátongtak, düledeztek, néhány tollát hullató vén tyúkon kívül semmi nem zavarta a gaz felverte udvar nyugalma, ő mégis habozás nélkül mondta ki az igent, próbált meg újra gyökeret eresztetni az ekkorra már csaknem teljesen elnéptelenedett faluban. Ettől a szándékától semmi nem térítette el.

Az egyetlen kocsmá, a Gabányi-féle is kénytelen volt bezárni közönség hiányában. A levegőben a romlás leplezetlen, erdő leheletű illata érzett, még estére kelve sem enyhítette meg sem a tej, sem a trágya otthonosan szivárgó melege.

Aki egyszer kitette innen a lábát, sohase tért vissza többé. Csupán néhány öregember tartott ki „a nekünk úgyis mindegy” jelszavával. Egyik temetés a másikat érte. Sanda gyanakvással fürkésztek egymást, mintha folyton azt találgatták volna, ki lesz a következő. Sokáig senki se bírta idegekkel ezt a morbid játékot, előbb-utóbb mindenki megfutamodott. Egyesek szerint még az utálatos, egérszagú szeretetotthonok is lakályosabbnak bizonyultak a pusztulófélben lévő falu légkörénél.

A házak egyszer csak azt vették észre, senki se lakik bennük, a törött ablakokon ki-be ugrándoztak az elvadult macskák, az ablakpárkányokra lerakódott porból kihajtott a kutyafülű disznóparéj, húsos levelei szeles éjszakákon kísértetiesen sikálták a helyükön maradt, repedés szabdalta üvegtáblákat. Öreg Kántor eszelős dühvel, immár sokadszor látogatta végig az összes elvadult portát, semmiképpen sem akarta tudomásul venni a tényt, hogy végérvényesen egyedül maradt. A magány, amit annak idején a szőlőhegyi munkához menekülve olyan önfeledten keresett, most, amikor végérvényesen el kellett jegyeznie magát vele, megrémítette.

A templomban keresett, ugyan hol másutt kereshetett volna, menedéket. Amennyire kerülte régen, éppen annyira igényelte most Isten közellétét, szinte beköltözött a hajlékába. Órákig elüldögélt a szúrágta padok valamelyikében, minden badarságot összevissza motyogott magában azon az örvön, hogy ő az Istennel beszélget. Közben az éhes baglyok egerekre vadásztak vinnyogva a feje fölött.

Teljességgel érthetetlen volt, hogyan vándorolhatott ide ennyi egér, amikor látszólag semmi, de semmi táplálék nem csábította őket. Éhségükben a korhadó berendezési tárgyakkal estek neki, szétrágták például a gyóntatószék egyik lábát, úgyhogy az most a falnak dőlve volt kénytelen várni a bizonytalan jövőt. A padok térdeplői és minden föld közeli faalkatrész szép sorjában áldozatul estek az egerek mohóságának. Az emészthetetlen táplálék azonnali távozott belőlük, ahogy befalták, morzsalékos, fűrészporszerű, áthatóan szaglós ürülékük az egész templomot elárasztotta. Hiába járt a törött ablakokon állandóan ki-be a huzat, a lehetetlen egérszagot nem tudta kiszellőztetni. Szaporaságuk, aminek még a horgas tél is csak alig-alig tudott megálljt parancsolni, arra vallott, a szűkös táplálkozási viszonyok ellenére jól érzik magukat a templom oltalmában.

Öreg Kántor szertartásosan illemtudó ember volt annak idején, a magányosság azonban szinte a fölismerhetetlenségig megváltoztatta. Nagyon is elvetette a sulykot. Ha ráérett a szükség, akár az utcán jártában-kelében elvégezte. Nem kímélte a templomot se. Abban meg külön a kedvét lelte, hogy az egerek milyen undorító buzgalommal esnek neki, takarítják el utána a mocskot. Képes volt vén, összeaszalódott szemérmét az előtt elölgetni, levezetni a gyertyatartó angyalok lábát. A végeérthetetlen imádkozás szüneteit használta föl e

csinytevésekre. Egyáltalán nem érzékelte cselekedeteinek Istentől elrugaskodott voltát, inkább egy cinkos szövetség jelképeiként fogta fel őket. A végén aludni se ment haza. Valamilyik padban vetett magának ideiglenes ágyat. Itt is halt meg, a térdeplő korhadékai közé roskadva.

Dénes, a fia, már föl se ismerte a fehérre rágott csontokat. Unottan piszkált közójük a bakancsa orrával, s olyan közömbösen, mint valami szakmáját unt, hétpróbás régész. Nem lepte meg, amit látott. A hírek mindenhova elszivárogtak utána, ha részletes helyzetjelentést nem adtak is, a legfontosabbakról tájékoztatták. Ennek ellenére alig várta, hogy hazatérhessen. Szinte örült neki, hogy a falu üresen fogadja. Nem szívesen beszélt volna senkinek arról a kilenc évről, amit távol töltött. Úgy érezte, meg van bélyegezve, és egyetlenegy esélye van arra, hogy életben maradjon, ha elbújik a kíváncsi tekintetek elől.

Ekkor már, ahogy az orvosok diplomatikusan fogalmaztak, nem volt teljes értékű férfi. Mielőtt a börtön viszonylag nyugalmas világa befogadta volna, hónapokig vergődött a vérszomjas kiképzőtiszt, Karacsó őrmester karma között. Ez a primitív, parancsoláshoz szokott ember mindenáron rajta akarta kiélni a békeidők elferdített katonai ambícióit. Ennek érdekében a legkülönfélébb szabályzati túlkapaszkodásoktól se riadt vissza. Egyetlen célja volt, rábírní Dénest fogadalma – miszerint nem foghat fegyvert a kezébe – megszegésére. Dénes azonban ellenállt. Nyugodt, lenéző fölénnyel figyelte az őrmester erőlködését, amitől annak szinte megdöbbentő hatványozódtak az energiái.

A törött csontok, a szétvert heregolyók híven tanúskodhattak volna a történekről, ha van, mint ahogy nem volt, aki e tanúskodásra odafigyeljen.

Bármilyen furcsán hangozzék is, Dénesnek a börtön a megváltást jelentette. Egy kivételével mind begyógyította a sebeit. Csupán férfiasága elvesztését nem tudta kiheverni. Ezt az egyet sohase bocsátotta meg a sorsnak. Türelmesen várta, hogy rettenetes bosszútervei, amiket a Biblia tanításai alapján koholt, bekövetkezzenek. Olyan tűzőzönt, világégést jövendölt, amely mindenkit elpusztít, csupán őt és a hittársait hagyja életben.

Éppen ezért túl hosszú időre nem akart berendezkedni, hiszen a különböző előjelek arra utaltak, a világégés eljövetele nem várat sokáig magára. Addig hullott szilván, vadmadártojáson is kihúzza valahogyan, gondolta. Végzetesen belesüppedni látszott a teljes tétlenségbe, ami lassan a boldog elhülyülés állapota felé kezdte sodorni. Legszívesebben egész nap a sarokban gubbasztott volna, csupán az éhség kíméletlen mardosása bírta rá, hogy a szegényes zsákmány reményében kisebb-nagyobb gyűjtőutakat tegyen a határban.

Egyik ilyen kényszerű bókászása közben katonai dzsippel találkozott. Elbújni se volt ideje. Futni kezdett. Erre a terepjáró, mintha csak tréfából tenné, a nyomába szegődött. Makacsul araszolt utána árkon-bokron, hegyenvölgyön át. Dénes annyira belefeledkezett a menekülésbe, hogy észre se vette, amikor a kocsi utolérte. Jó ideje már ott döcögött mellette karnyújtásnyira. Egy férfi hajolt ki belőle a vezető melletti ülésről. Barátságos karmozdulatokkal arra igyekezett rávenni Dénest, hogy álljon meg. Dénes engedelmesskedett.

Mint később kiderült, Topolya Tivadar, művészevéen Cser Csaba, a megyeszerte ismert és közkedvelt szobrászművész volt az illető. Kifejezetten erre az alkalomra kölcsönözte a gépkocsit és a sofört a városi helyőrségtől barátja, a megyei pártbizottság másodtitkára, Gömböry Andor segítségével. Nem rejtette véka alá látogatásának célját, egész Varasd tudott róla. A ligeti nagyharangért jött, ez ügyben kereste meg Kántor Dénest. Elvihette volna a harangot minden különösebb ceremónia nélkül is, de ő nem volt tolvaj, mint törvénytisztelő szocialista állampolgár, ezt úton-útfélen hangoztatta, ragaszkodott a szabályos adásvételi szerződéshez.

Mire kellett neki a nagyharang, senki se firtatta. Megszokták habókos dzsentri különcségeit, amiket ő, alkalmazkodva a társadalmi miliőhöz, művész voltával fedezett. Egyébiránt az életmódja is könnyen megbotránkozás tárgyát képezhetne volna: délben ébredt, délután a kutyájának furulyált, a kutya egészen sötétedésig járta fáradszatólanul a lassú palotást a méla furulyaszóra. Topolya csak ekkor kapott életre, amikor sötétedni kezdett. Nekilátott a városnak, az összes presszót, kocsmát, éttermet, szóval minden néven nevezhető vendéglátó-ipari egységet végiglátogatott. Ibolyát tűzött a kacagva tiltakozó presszóslányok blúza elejébe, az unatkozó doktornéknak rózsával kedveskedett, a szegénységükre büszke tanárkisasszonyokat világfájdalmas erkölcsprédikációkkal untatta. A gáláns kalandjairól szóló mendemondáktól csak úgy visszhangzott a város. A megmosolygott férjek mégsem mertek kikötni vele, röstellték volna nyíltan beismerni a vereségüket.

A bohém kalandok előkészítése és lebonyolítása úgyszólván minden idejét lekötötte. Hogyan készültek el akkor mégis a szobrai, ezek a kor ideológiai kliséihez iróniával igazodó, de mégiscsak igazodó panoptikumfigurák?

A körülötte szövődő legendáriumnak ehhez a rejtélyes, szélhámasságot sejtető pontjához senkinek se sikerült közel férkőznie, mindörökre titok maradt. Mert hát nem holmi elnagyolt, modern gyökerhasítékok, drótgöngyölegek, roncsprésvények voltak ezek a szobrok, amelyekből tizenkettő egy tucat, és bármelyik kétbalkezes segéd legyártja őket percek alatt, hanem a középkori mestereket megszegényítő részletességgel kidolgozott, az eltűnt mikrorealizmus szellemében fogant alkotások, némelyiken még a ravaszul kitervelt műszúrágások is be voltak lyuggatva. És a mester nem takarékoskodott velük, szinte havona kikerült egy-egy a műhelyéből.

Az adásvételi szerződést ott helyben elkészítették. A harang tulajdonosaként Kántor Dénes szerepelt, és az ár öt kecskében állapított meg, gondolván, ennyi egy ideális háztáji kecsketenyészet létszáma. A szerződés azt is kikötötte, hogy négy nőténynek és egy baknak kell a kiseded nyáját alkotnia. Tivadar nem sokat teketóriázott, már másnap kivonult egy Tefu taxival a helyszínre. A platón éhesen mekegtek a kecskék. Hamar kicserélték a rakományt. A harangot diadalmenetben vitték a Tivadar ősi birtokának maradvékát képező elhanyagolt, de még mindig biztosságot adóan terpeszkedő nemesi kúriáig. A ház az Ingatlankezelő Vállalaté volt. Tivadar jól ismerte még a régi világból a korrupciós ügyintézés rejtett ösvényeit – a leghasználhatóbb apai örökségnek ez a jártassága bizonyult –, s így sikerült elérnie, hogy legalább felerészből bérlőként benne maradhatott a saját egykori ingatlanában. Valóságos hőstett volt ez akkoriban, a nagy, mindent felforgató társadalmi átalakulások idején. A ház másik, nagyobbik felében egyelőre a Terményforgalmi Hivatal tanyázott, de a napjai meg voltak számlálva. Tivadar zsebében már ott lapult a Cser Csaba Munkácsy-díjas szobrászművész nevére kiállított, a Művelődésügyi Minisztérium, a megyei, a városi hivatalok hetvenhét pecsétjével, aláírásával ellátott műterem-kiutalási okmány. Csupán az ügy nehezebbik része volt hátra, érvényesíteni a papíron lefektetett jogokat. Tivadart azonban nem hagyta el kincstári optimizmusa. Már is a műterem berendezési tárgyainak összeharácslásával foglalkozott. Egyesek szerint a harangot is ide szánta.

Különös volt, hogy éppen a harang miatt gyűlt meg a baja a hatóságokkal, amikor annyi, a harangvásárlásnál jóval súlyosabb ballépése fölött máskor készségesen hunytak szemet az illetékesek. Valaki feljelenhette. A tárgyaláson dugig megtelt a bíróság nagyterme. A jegyzérek bomba üzletet zártak. Rekordbevétel született, amely még a helyi krónikákból kitorölkhetetlen Honthy Hanná-s Csárdáskirálynőjét is meghaladta. Mindenki a tárgyalásról beszélt. Pártok alakultak. Szenvedélyesen latolgatták az esélyeket. A suttagó propaganda fantasztikus öszszegű fogadásokról tudósított. Cser Csaba élvezte a népszerűséget. A rossz nyelvek szerint maga jelentette föl magát, így akart szert tenni egy kis hírverésre.

A kétségtelenül rosszhiszemű állítást némileg valószínűsíteni látszott, hogy a bíróság a legnagyobb erőfeszítések árán se volt képes elfogadható gazdát szerezni a harangnak, a kijelölt tulajdonosok sorra visszaléptek. Csupán az a tény látszott bizonyosnak, s ebben többnyire meg is született az egyetértés, Kántor Dénes jogtalanul adta el a fent említett tárgyat Cser Csabának, mivelhogy az nem képezte törvényes tulajdonát. Hiába volt a falu egyetlen lakója, ez még nem jogosította fel arra, hogy szabadon rendelkezék a hajdani egyházközség ingóságai felett. A védőügyvéd ugyanis evvel az érveléssel operált. Ráadásul Kántor Dénes börtönből szabadult törvényen kívülként nem tudta ligeti lakhatóságát hivatalos, pecsétes papírokkal bizonyítani.

A bíróság nehéz helyzetét mi sem szemléltette jobban, mint hogy döntését a fellebbezések hatására több ízben is megváltoztatta. Először arról volt szó, hogy a harangot vissza kell vitetni a roskadozó ligeti templomba, és föl kell szerelgetni a helyére. Később az egyházközség jogutódjának ajánlatot tett fel, de a jogutód, az avaskéri plébánia nem ismerte el ezt a jogfolytonosságot. A harang végül, ahogyan az már előre sejtető volt, ott kötött ki a megyei múzeum valamelyik penészes pincéből alakított raktárában, ahonnan aztán egy kölcsönszerződés keretében mégiscsak a művész úr-elvtárs udvarára került. A kecskék tulajdonjogáról nem folyt ilyen késhegyig menő vita. Kántor Dénesnek vissza kell őket szolgáltatnia, szölte a határozat. Kántor Dénes nem fellebbezett, megadóan vette tudomásul a döntést, annál is könnyebb szívvel, mert mire jogerőre emelkedett, a kecskék egészen elregegdtek. Az utódaikból képződött csinos kis nyájra, amely megalapozni látszott Dénes egzisztenciáját, szerencsére már nem terjedt ki a bíróság figyelme. Dénes ezért sem akarta fölöslegesen húzni-halasztani az ügyet, igyekezett minél hamarabb pontot tenni a végére. Furfangos módon éjszaka csempészte vissza a szőre hullató jószágokat a művész úr udvarába, úgy, hogy az még tiltakozni se tudjon. A szükséges aláírásokkal nem sokat tördöött.

Cser Csaba nem akarta eladni a híressé vált jószágokat, a Terményforgalmi Hivatal vezetőjének minden tiltakozása ellenére ólat tákolgatott nekik az udvar sarkába, és büszkén mutogatta őket a barátainak, akik valóságos

zarándoklatot rendeztek a már-már csodatévőnek kikiáltott jószágok megtekintésére. A kecskéknek azonban hamar elégük lett a dicsőségből, amely csöstül kijutott nekik, de többnyire a mindennapi takarmány helyett. Erről Cser Csaba különös előszóval feledkezett meg. A csonttá soványodott tetemek a helybéli sintér gondjára bízták, ő nyúzta meg és tömte ki őket nagy-nagy kedvvel és szakértelemmel. Jelentős szerep várt rájuk. Cser Csaba elképzelései szerint a majdani új műterem bejáratában nekik kell fogadniuk harsány mekegéssel a látogatókat. Feladatuk elvégzésében egy vadonatúj, távkapcsolású magnetofon volt hivatva segíteni őket. A művész úrnak, amint egy kis pénzt érzett a zsebében, a legfantasztikusabb távlatoktól se riadtak vissza az ötletei. És most igazán nem kellett takarékoskodnia.

Az igazgatóság tőle rendelte meg az újonnan épülő szálloda nagytermébe tervezett, egész falat beborító, óriási és természetesen méregdrága domborművet. A témán nem kellett sokat gondolkoznia a mesternek. Valahogy mindenki természetesnek vette a városban, hogy semmi más, csupán az elmúlt időszak legemlékezetesebb eseménye lehet e nagyszabású művészi vállalkozás témája.

Kántor Dénes a tárgyalás felkeltette érdeklődés kereszttüzében egészen fölviányozódott, prófétákat megszenyítő vitalitással hirdette úton-útfélen a Bibliából párolt, senkit sem érdeklő jehovista üdvтанát. A népszerűség elültével olyan váratlanul és végzetesen egyedül maradt, hogy impotenciája mellé egy kisebbfajta idegösszeomlást is beszerzett.

A központi szanatóriumok méregdrága doktorainak pirulái helyett az ő betegségét csupán a sikeres kecsketartással járó ügyes-bajos teendők voltak hivatva meggyógyítani.

Dénesnek bele kellett törődnie, és látszólag minden különösebb tiltakozás nélkül bele is törődött, hogy ugyanaz a sors vár rá, ami az apjának kijutott. Talán valóban elhanyagolható különbség, hogy az ő, egerek tisztogatta csontjai közé nem tūr bele majd porlepett bakancsával semmilyen sorsüldözött utód sem.

